

bilitou konzistentně pouze tendence k afirmativním odpovědím. Na další ověření čeká vztah hypnability k rigiditě, představivosti a struktuře zájmů.

4. Hypnabilita koreluje vysoko s bdělou sugestibilitou, zejména s reaktivitou na sugesci obsahující výzvu. Korelace je tak vysoká, že vyvolává pochybnosti o užitečnosti rozlišování obou proměnných.

5. Byly naznačeny vztahy hypnability k rezistenci vůči rozptylování a k jistým indikátorům laterality, zatím však ještě ne dost přesvědčivě. Na další výzkum čeká též souvislost hypnability se schopností hraní role a s různými typy ovlivnitelnosti.

6. Naděje na nalezení korelátů hypnability v oblasti zážitků pokusných osob a ve schopnosti zcela se pohroužit do některých pocitů a aktivit zklamala. Pozitivní nálezy v tomto směru byly způsobeny nekontrolovaným vlivem tendence k afirmativitě.

7. Různé ukazatele postojů pokusných osob k hypnóze (postoj k experimentu, očekávání, predikce vlastní hypnability) korelují významně s aktuální hypnabilitou. Korelace je stálá, i když nepřilíš vysoká. Je příznačné, že nám prakticky žádný test neřekne o mnoho více, než když se dané pokusné osoby na její hypnabilitu přímo zeptáme.

Seznámíme-li se s publikovanými studiiemi za poslední dobu a pokusíme-li se doplnit Hájkův výčet, zjišťujeme, že uplynulé desetiletí nepřineslo žádné převratné nebo neočekávané výsledky.

Morganová a Hilgard (1973) potvrdili maximální úroveň hypnability v dětském věku mezi 9—12 lety. V období mezi 21 až 32 lety je hypnabilita měřená Stanfordskou škálou formy A vyšší u žen než u mužů. Hypnabilitu u Švédů vyššího věku zjišťovali Berg a Melin (1975), kteří testovali 55 mužů a žen ve věku od 62 do 95 let, s průměrným věkem 80 let. Dosažené skóry byly nižší než u mladších věkových skupin, přitom největší obtíže činila starším lidem realizace položek oční katalepsie, verbální inhibice a posthypnotické sugescie. Hereditou hypnotické rezpozitivity se zabývala Morganová (1973). Testovala 140 párů dvojčat a jejich rodiče a našla interakci mezi hypnabilitou rodičů a dětí. Uvažuje nejen o genetické komponentě hypnability, ale i o vlivu shodného prostředí, sociálního učení a identifikace. Mezi dvojčaty byla vysoká míra shody v dosažených skórech. K výsledku, že rodinná interakce, která by mohla ovlivňovat hypnabilitu, je komplikovanější než se předpokládalo dospěl Query (1981). Ověřoval velikost rodiny a pořadí narození subjektu k jeho hypnabilitě, neshledal žádné významné korelace s Harvardskou škálou. Zato bylo zjištěno, že málo hypnabilní jedinci byli signifikantně častěji trestáni v dětství (Nash, Lynn, Givens 1984). Reis, Wheeler a Wolf (1975) izolovali dva faktory — kvalitu interpersonálních vztahů a kognitivní aktivitu — při hledání nových cest k objasnění hypnotické susceptibility nezjistili žádný pozitivní vztah.

Rovněž souvislosti hledané v psychiatrických diagnózách se nadále ukazují jako liché. Lenox a Bonny (1976) zjistili, že chroničtí alkoholici — muži — dosahují nevýznamně nižších výsledků na škálách hypnability než kontrolní skupina. Podobný nález učinil již dříve u nás Grulich (1969) a obě tato zjištění vyvrací obecně zakořeněnou představu o vyšší hypnabilitě a sugestibilitě alkoholiků (Myslivoček 1958).

Objevují se stále experimenty snažící se predikovat hypnabilitu na základě